

dations of the financial strategy of economic growth in Ukraine].
Ekonomika Ukrainy, no. 2 (2002): 10-17.

Perekhod k ustoychivomu razvitiyu: globalnyy, regionalnyy i lokalnyy urovni. Zarubezhnyy opyt i problemy Rossii [The transition

to sustainable development: global, regional and local levels. Foreign Experience and problems of Russia]. Moscow: KMK, 2002.

Stechenko, D.M. *Upravlinniarehionalnym rozvytkom* [Management of regional development]. Kyiv: Vishcha shkola, 2000.

УДК 911.3

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ КОМПЛЕКСНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕГІОНАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

ОРЛОВА О. М.

УДК 911.3

Орлова О. М. Теоретико-прикладні аспекти комплексного оцінювання ефективності регіональних інвестицій

У статті проведено аналіз підходів щодо визначення поняття «ефективність інвестицій». Досліджено досвід як вітчизняних, так і зарубіжних учених. Визначено якісні характеристики, за якими доцільно проводити оцінювання ефективності інвестиційного забезпечення соціально-економічного розвитку регіонів. Запропоновано методичний підхід до комплексного оцінювання ефективності вкладення інвестицій в економіку регіонів. Проаналізовано рівень ефективності інвестування регіонів України до і після настання світової фінансово-економічної кризи 2008 – 2010 рр.

Ключові слова: ефективність інвестицій, шкала Харрінгтона, регіон, методичний підхід.

Рис.: 7. **Формул:** 5. **Бібл.:** 14.

Орлова Олена Миколаївна – кандидат економічних наук, завідувач відділу, відділення дистанційного та заочного навчання, Прикарпатський інститут ім. М. Грушевського Міжрегіональної академії управління персоналом (вул. Винниченка, 30, Львів, 79008, Україна)
E-mail: ibshevchuk@ukr.net

УДК 911.3

Орлова Е. Н. Теоретико-прикладные аспекты комплексного оценивания эффективности региональных инвестиций

В статье проведен анализ подходов относительно определения понятия «эффективность инвестиций». Исследован опыт как отечественных, так и зарубежных ученых. Определены качественные характеристики, по которым целесообразно проводить оценивание эффективности инвестиционного обеспечения социально-экономического развития регионов. Предложен методический подход к комплексному оцениванию эффективности вложения инвестиций в экономику регионов. Проанализирован уровень эффективности инвестирования регионов Украины до и после наступления мирового финансово-экономического кризиса 2008 – 2010 гг.

Ключевые слова: эффективность инвестиций, шкала Харрінгтона, регион, методический подход.

Рис.: 7. **Формул:** 5. **Библ.:** 14.

Орлова Елена Николаевна – кандидат экономических наук, заведующая отделом, отделение дистанционного и заочного обучения, Прикарпатский институт им. М. Грушевского Межрегиональной академии управления персоналом (ул. Винниченко, 30, Львов, 79008, Украина)
E-mail: ibshevchuk@ukr.net

UDC 911.3

Orlova Ye. Ye. Theoretical and Applied Aspects of Complex Assessment of Efficiency of Regional Investments

The article conducts analysis of approaches with respect to definition of the «investment efficiency» notion. It studies experience of both domestic and foreign scientists. It identifies qualitative characteristics, by which it is expedient to conduct assessment of efficiency of investment provision of socio-economic development of regions. It offers a methodical approach to complex assessment of efficiency of investing into economy of regions. It analyses the level of efficiency of investing into regions of Ukraine before and after beginning of the world financial and economic crisis in 2008 – 2010.

Key words: efficiency of investments, Harrington scale, region, methodical approach.

Pic.: 7. **Formulae:** 5. **Bibl.:** 14.

Orlova Yelena N. – Candidate of Sciences (Economics), Head of Department, Department of Distance and Correspondence Learning, Carpathian Institute named after M. Grushevskiy of the Interregional Academy of Personnel Management (vul. Vynnychenka, 30, Lviv, 79008, Ukraine)
E-mail: ibshevchuk@ukr.net

Економічне зростання та відновлення економіки регіонів після негативних наслідків світової фінансово-економічної кризи неможливе без масштабних інвестицій. Найважливіше у цьому процесі є не так значне збільшення обсягу внутрішніх і зовнішніх інвестицій в регіональну економіку, як їх оптимальне та ефективне використання. Тому особливій уваги заслуговують дослідження саме в напрямку напрацювання цілісних методичних підходів щодо оцінювання ефективності регіонального інвестування. Адаже результати такого оцінювання можуть послужити підґрунтям для формування і реалізації ефективної інвестиційної політики держави в цілому та регіонів зокрема.

Різноманітним питанням ролі інвестицій у розвитку економіки та формування шляхів підвищення ефек-

тивності їх використання присвячені праці таких зарубіжних і вітчизняних дослідників, як: М. Фрідмана, Г. Бірмана, С. Шмідта, Л. Дж. Гітмана, М. Джонка, О. Амоші, П. Беленького, І. Бланка, Є. Бойка, В. Геєця, М. Долішнього, М. Козоріз, О. Кузьміна, А. Пересади, М. Туган-Барановського, В. Пили, М. Чумаченко, А. Мочерного та ін. Вагомий внесок у дослідження та розробку науково-методичних підходів до оцінки рівня ефективності інвестицій в галузевому та регіональному аспектах здійснили В. Гомольська, Л. Якупова, А. Дегтяр, О. Кононенко, О. Астахова, В. Корабьов, І. Олександренко, О. Парфьонова, Ю. Верланов, О. Верланов, А. Мельничук, Р. Соболев та ін.

Однак у більшості наукових розвідок недостатньо уваги приділено питанню аналізу та оцінки ефективно-

сті вливання інвестицій в економіку регіонів протягом тривалого періоду, що може послужити основою для екстраполяції процесів в їх інвестиційному середовищі й пошуку різноманітних шляхів стимулювання вітчизняних та іноземних інвестиційних надходжень.

Мета статті – розробити та обґрунтувати науково-методичний підхід щодо оцінювання ефективності регіонального інвестування, проаналізувати, як змінилась ефективність вливання інвестицій в регіони України до і після настання світової фінансово-економічної кризи.

Оцінка ефективності інвестицій має великий науковий та практичний інтерес, оскільки від того, наскільки об'єктивно й всебічно вона здійснена, залежать темпи розвитку країни, а також вирішення багатьох проблем соціально-економічного розвитку регіонів.

У загальному розумінні «ефективний» означає «той, що надає ефект, який приводить до потрібних результатів, наслідків» [3, с. 358]. А отже, поняття «ефективність» слід розглядати як відносний ефект, результативність процесу у порівнянні з витратами, що забезпечили його отримання.

Ефективність інвестицій – складна й багатоаспектна економічна категорія, проведенню комплексного аналізу та оцінки якої присвячено чимало праць вітчизняних та зарубіжних вчених.

Так, В. В. Гомольською розроблено методичний підхід до оцінки ефективності інвестицій в регіоні, у рамках якого можна здійснити оцінку поточного стану інвестиційної діяльності у країні та її регіонах, провести порівняльний аналіз інвестиційної ситуації в різних регіонах, визначити фактори, що справляють позитивний та негативний вплив на інвестиційну діяльність у регіонах. При цьому науковцем наголошується, що інвестиційна привабливість регіону виступає критерієм ефективності цієї діяльності [5].

О. О. Астаховою запропоновано підхід до оцінки ефективності інвестицій з урахуванням факторів ризику й невизначеності. Розроблена нею методика припускає розрахунок комплексного (узгальнюючого) показника та базується на методі ранжування показників у результаті зміни вихідних параметрів. Для проведення комплексного аналізу ефективності інвестицій доцільно класифікувати фактори за такими ознаками: зовнішні й внутрішні, сприятливі й несприятливі, керовані й некеровані, ризики [2].

І. В. Олександренко наголошує на тому, що побудова інформаційної моделі оцінки ефективності інвестиційного процесу в регіоні має базуватися на системному дослідженні вхідних і вихідних даних. А комплексний аналіз та інтегральна оцінка ефективності інвестиційної діяльності в регіоні повинен здійснюватись у розрізі економічної, соціальної та екологічної ефективностей [8, с. 55 – 66.]

Л. В. Якупова рекомендує прийняти до уваги те, що комплексна оцінка економічних і соціальних наслідків реалізації регіональних інвестиційних проектів повинна проводитись на основі економіко-математичної моделі оптимізації фінансування регіональних інвестиційних програм за критерієм максимізації соціально-

економічного ефекту. Дана модель дозволяє за допомогою включення в цільову функцію величин інтегральних соціальних ефектів по довгострокових проектах відібрати регіональні інвестиційні проекти з найкращим співвідношенням економічних і соціальних результатів інвестування й визначити першочергові напрямки використання фінансових ресурсів регіону, а також обґрунтувати пріоритети перерозподілу бюджетних і приватних інвестицій на користь найбільш ефективних регіональних інвестиційних проектів. Це дає можливість у цілому підвищити ефективність вливання інвестицій у регіони та в країну загалом [14].

Наукові пошуки В. Г. Корабльова сконцентровані на інвестиціях у соціальну сферу та їх позитивних наслідках для суспільства. Оцінка соціального ефекту, на думку науковця, повинна носити комплексний характер і містити в собі економічні, екологічні, культурні, психологічні, територіальні, демографічні, політичні й соціальні зміни. Зокрема під соціальними змінами ним розуміється вплив інвестицій на зайнятість, створення робочих місць, на освіту й навчання, на здоров'я, якість життя і т. ін. А тому в систему показників комплексної оцінки ефективності інвестицій повинні входити: показник комерційної (фінансової) ефективності, показник бюджетної ефективності, показник економічної (суспільної) ефективності й показник соціальної ефективності [7].

Як зазначає О. М. Парфьонова, оцінка ефективності регіональних інвестиційних проектів повинна відігравати ключову роль при виборі можливих варіантів вкладання бюджетних грошових засобів у реалізацію проектних рішень, оскільки це дозволить виконавчій владі мати уяву про те, якою ціною досягаються поставлені цілі. Оцінка та вибір владою регіону найкращого з варіантів інвестиційних проектів повинні здійснюватись із урахуванням певної системи критеріїв. Зокрема критеріями комерційної ефективності є мінімізація витрат по їх розробленню і реалізації. Критерієм оцінки бюджетної ефективності є позитивне сальдо регіонального бюджету. Крім того, критерії комерційної та бюджетної ефективності відображають економічні інтереси влади щодо співвідношення затрат і результату вкладання бюджетних коштів у реалізацію інвестиційних рішень. Однак вони дозволяють лише визначити лише засоби, необхідні для виконання окреслених цілей. Критерії оцінки суспільної ефективності дають уявлення про якісну сторону досягнутих результатів, заради яких розроблявся інвестиційний проект: підвищення доходів населення, покращення умов праці, збільшення кількості робочих місць у регіоні та інші соціальні результати, які в кінцевому підсумку підвищують якість життя населення [9].

Ю. Ю. Верланов та О. Ю. Верланов наголошують на тому, що більш універсальним є визначення чутливості економіки регіону до інвестиційної діяльності в ній. Гіпотетично припускається, що для кожного регіону, або для їх групи є певний поріг чутливості економіки до інвестицій. Його досягнення означає отримання синергетичного ефекту у вигляді зростання ВРП у відповідь

на приріст інвестицій. Якщо таке зростання має місце, інвестиції можна розглядати такими, що відповідають особливостям розвитку регіону за обсягом, галузевою структурою чи за рівнем технологій [4, с. 102 – 110].

Викликає інтерес комплексна оцінка ефективності залучення та використання інвестицій в економіку регіону з позиції концепції сталого розвитку, запропонована О. Ю. Кононенко та А. Л. Мельничук [6, с. 184 – 188].

Аналізуючи різні підходи до оцінки ефективності вливання інвестицій в економіку регіонів, можна дійти висновку, що найважливішими якісними характеристиками цього процесу виступають:

- ✦ *економічна ефективність*, узагальнюючими критеріями якої виступають обсяг промислової продукції, вартість основних засобів, обсяг валового регіонального продукту, обсяг експорту послуг, коефіцієнт покриття експортом імпорту, рівень рентабельності операційної діяльності підприємств;
- ✦ *соціальна ефективність*, що оцінюється за рівнем доходів населення, рівнем безробіття, природним приростом населення;
- ✦ *екологічна ефективність*, показники якої враховують наслідки реалізації інвестиційних проєктів у регіонах для навколишнього природного середовища (скидання забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти; викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел забруднення; утворення відходів).

Проведемо статистично-аналітичне дослідження економічної, соціальної та екологічної ефективності інвестицій у регіонах в докризовий та післякризовий періоди за їх ключовими показниками.

Для аналізу економічної ефективності розглянемо залежність обсягу валового регіонального продукту від інвестицій в основний капітал, що формалізується рівнянням парної лінійної регресії (рис. 1, 2).

Звичайно, його параметри дозволяють зробити припущення про характер інвестиційних процесів та їх вплив на економіку регіонів, хоч це є надто загальним для оцінки

ефективності інвестицій. Так, у 2007 р. кожне збільшення інвестицій в основний капітал на 1 млн грн забезпечувало зростання обсягу валового регіонального продукту на 3,7 млн грн. Уже у 2011 р. цей показник становив 5,5 млн грн, що вказує на підвищення економічної ефективності інвестиційних вливань у регіони в останні роки.

Як узагальнюючий критерій соціальної ефективності можна розглядати рівень доходів населення, які визначають його купівельну спроможність та добробут, забезпечуючи потреби людини матеріальними й нематеріальними (у т. ч. духовними) благами. З рис. 3, 4 видно, що між рівнем доходів населення у регіонах та обсягом інвестицій в основний капітал існує доволі сильний прямий зв'язок. При цьому, загалом по регіонах у 2007 р. збільшення інвестицій в основний капітал на 1 млн грн приводило до збільшення доходів населення на 2,1 млн грн, у 2011 р. – на 4,3 млн. Якщо не брати до уваги сильні інфляційні процеси, обумовлені світовою фінансово-економічною кризою, то можна зробити припущення про те, що надходження інвестиційних ресурсів у регіони ще мають позитивну соціальну ефективність.

Найкраще екологічну ефективність від залучення інвестицій в регіони можна оцінити за показником обсягу викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел забруднення. Для цього процесу характерним є розвиток зі змінним прискоренням (рис. 5, 6), тобто має місце сповільнення зростання обсягів викидів в атмосферне повітря. У 2007 р. збільшення обсягу інвестицій в регіони на 1 млн грн приводило до зменшення обсягу викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря на 0,15 тис. т, у 2011 р. – уже на 0,11 тис. т. Такий стан речей можна пояснити тим, що значна частина інвестицій вкладається в екологічно безпечне виробництво, а також спрямовується на модернізацію очисних споруд.

Значимо, що достатньо об'єктивну інформацію про дійсний стан ефективності інвестування економіки кожного регіону можна отримати лише на основі комплексної оцінки, у рамках якої оцінюються рівень інвестування регіонів та їх соціальних, економічний й екологічний ефекти розвитку регіональної економіки.

Для розрахунку узагальненого показника по кожній групі індикаторів (рівень інвестування економіки регіону, економічна ефективність, соціальна ефективність, екологічна ефективність) використовують узагальнену функцію Харрінгтона [1]:

$$D_i = \sqrt[n]{\prod_{j=1}^n d_{ij}}, \quad (1)$$

$$d_{ij} = \exp(-\exp(-y_{ij})) \quad (2)$$

показник стимулятор

$$y_{ij} = \frac{x_{ij} - x_{min}}{x_{max} - x_{min}} \quad (3)$$

Рис. 1. Залежність ВРП від інвестицій в основний капітал у 2007 р.

Джерело: побудовано автором на основі даних [10, с. 12, 14; 12, с. 12; 13, с. 155].

показник дестимулятор

$$y_{ij} = \frac{x_{max} - x_{ij}}{x_{max} - x_{min}}, \quad (4)$$

де n – кількість показників, які використовуються для оцінки рівня інвестування регіонів (економічної ефективності інвестицій; соціальної ефективності інвестицій; екологічної ефективності інвестицій);

m – кількість регіонів;

d_{ij} – частинна функція для i -го регіону, яка визначена відповідно до шкали Харрінгтона;

y_{ij} – стандартизоване значення j -го показника оцінки рівня інвестування (економічної ефективності інвестицій; соціальної ефективності інвестицій; екологічної ефективності інвестицій) i -го регіону;

x_{ij} – фактичне значення j -го показника оцінки рівня інвестування (економічної ефективності інвестицій; соціальної ефективності інвестицій; екологічної ефективності інвестицій) i -го регіону;

x_{min} – мінімальне значення j -го показника за сукупністю регіонів;

x_{max} – максимальне значення j -го показника за сукупністю регіонів.

Узагальнююча функція Харрінгтона є кількісним, однозначним, єдиним та універсальним показником якості досліджуваного об'єкта. Шкала Харрінгтона умовно поділяється на п'ять ділянок (дуже погано, погано, задовільно, добре, дуже добре), які характеризують безрозмірну величину показників, що розглядаються. Точка з координатами (0; 0,37) є критичною точкою перегину кривої – вона ділить значення показників на задовільні і незадовільні (рис. 7).

Для кожного регіону за формулами (1) – (4) обчислюється рівень його інвестування (I_i), економічна (E_i), соціальна (S_i) та екологічна (C_i) ефективності вкладених інвестицій. Тоді узагальнюючий коефіцієнт ефективності інвестування i -го регіону обчислюється за формулою:

$$K_i = \frac{E_i + S_i - E_i}{I_i}. \quad (5)$$

Якщо $K_i \geq 1$, то ефективність є високою. При $K_i < 1$ – низькою. Від'ємне значення коефіцієнта вказує на надмірне і невиправдане навантаження на навколишнє природне середовище регіону.

ВИСНОВКИ

Динамічність соціально-економічного розвитку регіонів залежить від того, наскільки ефективно використовуються інвестиційні ресурси території у мових глобальної фінансово-економічної кризи та посткризовий період. Зменшення обсягів інвестування економіки регіонів та зниження ефективності використання інвестицій призводять до спаду темпів виробництва товарів та послуг, скорочення зайнятості, інфляції попиту, припинення господарської діяльності суб'єктів господарювання тощо. Тому оцінювання рівня ефективності інвестування регіонів виступає предиктором активізації та інтенсифікації інвестиційних процесів, визначає рівень залучення інвестицій в їх економіку та служить для визначення основних напрямків підвищення ефективності інвестиційної діяльності в регіоні. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Адлер Ю. П. Планирование эксперимента при поиске оптимальных решений / Ю. П. Адлер, Е. В. Маркова, Ю. В. Грановский. – М.: Наука, 1976. – 279 с.
2. Астахова Е. А. Совершенствование методики оценки эффек-

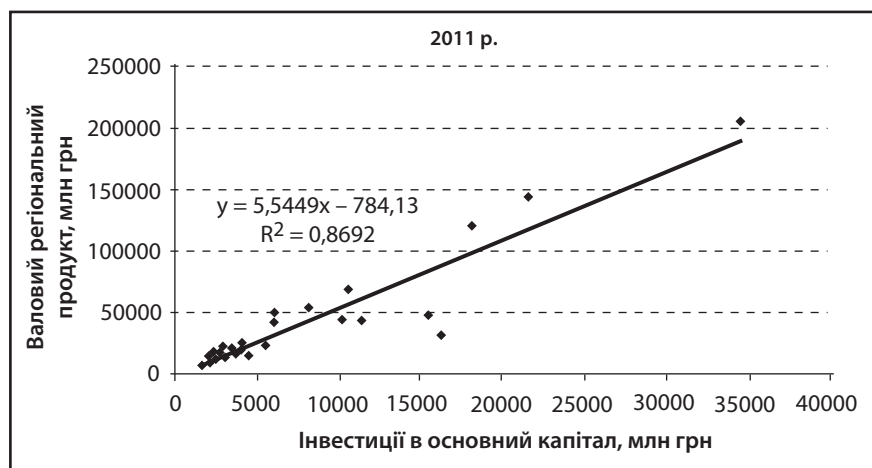

Рис. 2. Залежність ВРП від інвестицій в основний капітал у 2011 р.

Джерело: побудовано автором на основі даних [10, с. 12, 14; 12, с. 12; 13, с. 155].

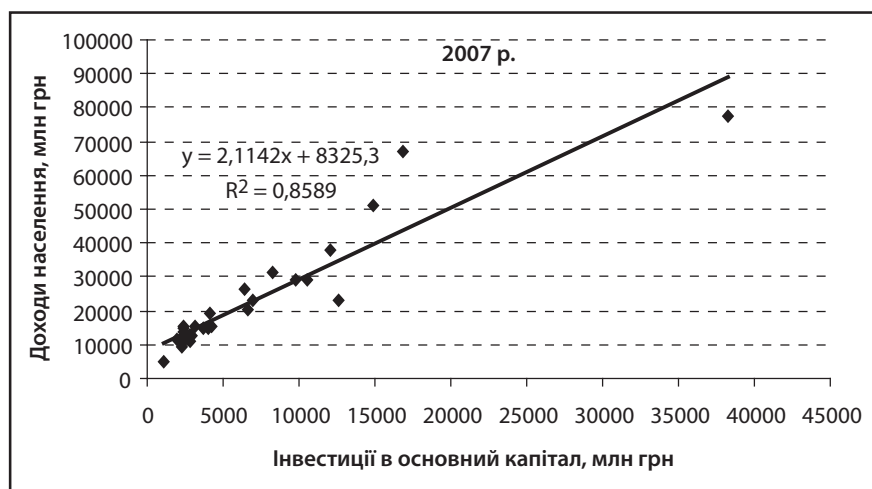

Рис. 3. Залежність доходів населення регіону від інвестицій в основний капітал у 2007 р.

Джерело: побудовано автором на основі даних [10, с. 14, 176; 12, с. 12, 124].

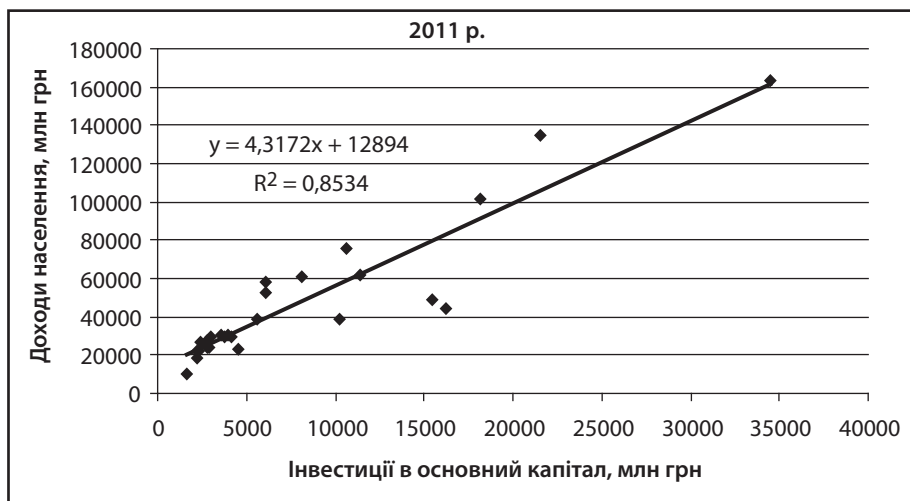

Рис. 4. Залежність доходів населення регіону від інвестицій в основний капітал у 2011 р.

Джерело: побудовано автором на основі даних [10, с. 14, 176; 12, с. 12, 124].

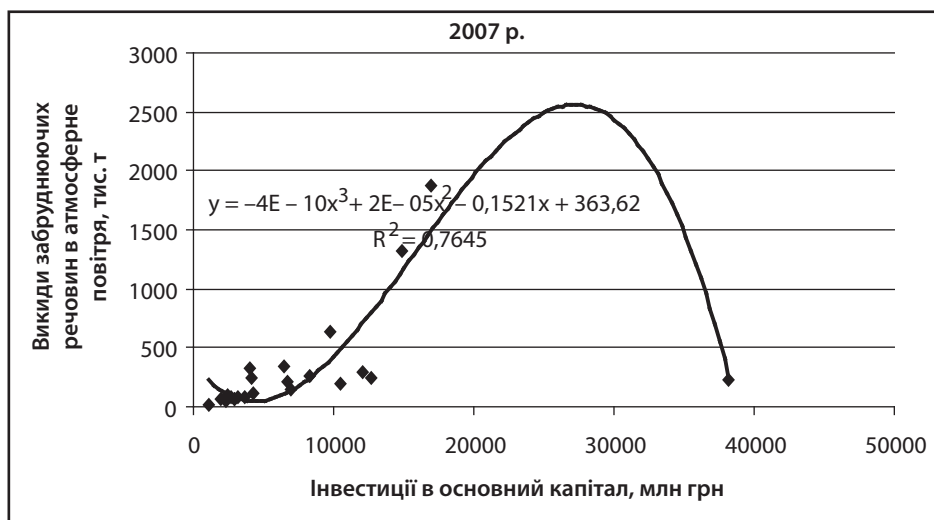

Рис. 5. Залежність обсягу викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від інвестицій в основний капітал у регіонах у 2007 р.

Джерело: побудовано автором на основі даних [10, с. 14, 353; 12, с. 12, 296].

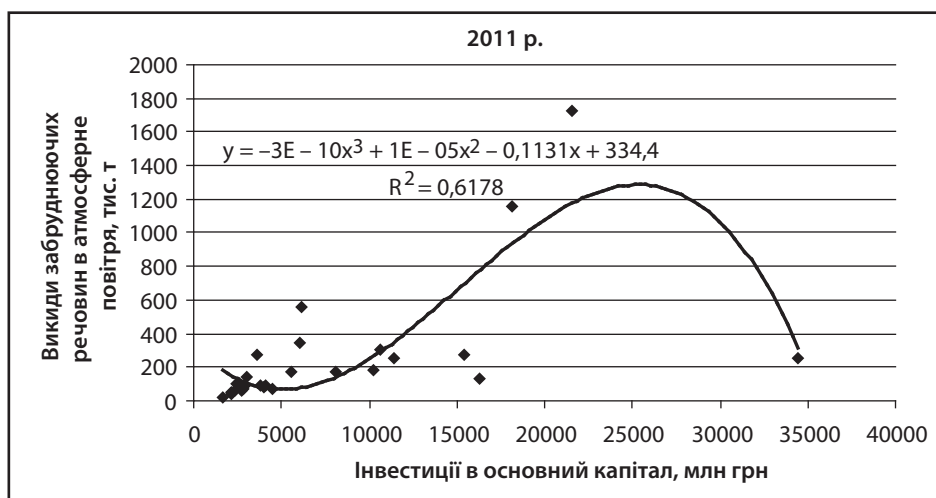

Рис. 6. Залежність обсягу викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від інвестицій в основний капітал у регіонах у 2011 р.

Джерело: побудовано автором на основі даних [10, с. 14, 353; 12, с. 12, 296].

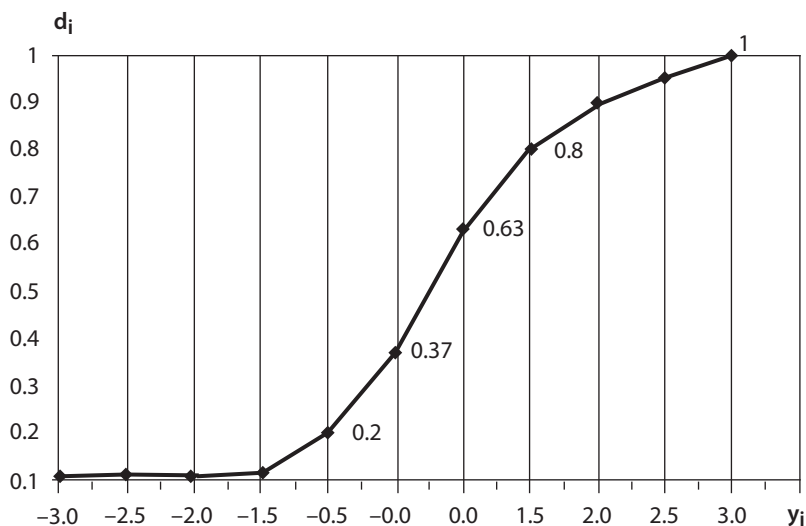

Рис. 7. Узагальнена функція Харрінгтона

Джерело: [1].

тивності інвестицій в реальному секторі економіки (на прикладі Ставропольського краю: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.05. – Ставрополь, 2003. – 170 с.: [Електронний ресурс] / Е. А. Астахова. – Режим доступу : <http://www.dissercat.com/content/sovershenstvovanie-metodiki-otsenki-effektivnosti-investitsii-v-realnom-sektore-ekonomiki-na#ixzz2FDBmaXFW>

3. Великий тлумачний словник української мови (з дод. і допов.) / [уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел]. – К., Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.

4. Верланов Ю. Ю. Ефективність регіональних інвестицій в Україні / Ю. Ю. Верланов, О. Ю. Верланов // Наукові праці: Науково-методичний журнал. – Т. 99. Вип. 86. Економічні науки. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. – С. 102 – 110.

5. Гомольська В. В. Ефективність залучення і використання інвестицій у розвиток економіки регіону : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.10.01. – Львів, 2005. [Електронний ресурс] / В. В. Гомольська. – Режим доступу : http://librar.org.ua/sections_load.php?s=business_economic_science&id=1497

6. Кононенко О. Ю. Комплексна оцінка ефективності інвестицій у економіку регіонів / О. Ю. Кононенко, А. Л. Мельничук // Стратегія забезпечення сталого розвитку : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 20 травня 2008 р.). – У 3-х частинах / РВПС України НАН України. – К. : РВПС України НАН України, 2008. – Ч. 3. – С. 184 – 188.

7. Кораблев В. Г. Оценка социальной эффективности региональных инвестиционных проектов : дис. ... канд. екон. наук: 08.00.05. – Москва, 2001. – 156 с. [Электронный ресурс] / В. Г. Кораблев. – Режим доступу : <http://www.dissercat.com/content/otsenka-sotsialnoi-effektivnosti-regionalnykh-investitsionnykh-proektov>

8. Олександренко І. В. Забезпечення ефективності інвестиційних процесів у регіоні / І. В. Олександренко // Економічні науки. Серія: Регіональна економіка : зб. наук. праць ЛНТУ. – Луцьк, 2008. – № 5 (17). – Ч. 4. – С. 55 – 66.

9. Парфенова Е. Н. Проблемы методики оценки региональных инвестиционных проектов [Электронный ресурс] / Е. Н. Парфенова. – Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/problemy-metodiki-otsenki-regionalnykh-investitsionnykh-proektov-1>

10. Статистичний збірник «Регіони України» 2008 [Текст] : у 2 т. / [за ред. О. Г. Осауленка; відп. за вип. Н. С. Вла-

сенко]. – К. : Держкомстат України. Ч. 1. – 2008. – 367 с.

11. Статистичний збірник «Регіони України» 2008 [Текст] : у 2 т. / [за ред. О. Г. Осауленка; відп. за вип. Н. С. Власенко]. – К. : Держкомстат України. Ч. 2. – 2008. – 803 с.

12. Статистичний збірник «Регіони України» 2012 [Текст] : у 2 т. / [за ред. О. Г. Осауленка; відп. за вип. Н. С. Власенко]. – К. : Держкомстат України. Ч. 1. – 2012. – 310 с.

13. Статистичний збірник «Регіони України» 2012 [Текст] : у 2 т. / [за ред. О. Г. Осауленка; відп. за вип. Н. С. Власенко]. – К. : Держкомстат України. Ч. 2. – 2012. – 801 с.

14. Якупова Л. В. Оценка эффективности финансирования и реализации региональных инвестиционных проектов: дис. ... канд. экон. наук: 08.00.05, 08.00.10. – Уфа, 2001. – 177 с. [Электронный ресурс] / Л. В. Якупова. – Режим доступу : <http://www.dissercat.com/content/otsenka-effektivnosti-finansirovaniya-i-realizatsii-regionalnykh-investitsionnykh-proektov>

REFERENCES

Adler, Yu. P., Markova, E. V., and Granovskiy, Yu. V. *Planirovanie eksperimenta pri poiske optimalnykh resheniy* [Design of experiments in the search for optimal solutions]. Moscow: Nauka, 1976.

Astakhova, E. A. "Sovershenstvovanie metodiki otsenki effektivnosti investitsiy v realnom sektore ekonomiki (na primere Stavropolskogo kraia) [Improved methods of evaluating the effectiveness of investments in the real sector of the economy (for example, the Stavropol Territory)]." <http://www.dissercat.com/content/sovershenstvovanie-metodiki-otsenki-effektivnosti-investitsii-v-realnom-sektore-ekonomiki-na#ixzz2FDBmaXFW>

Gomolska, V. V. "Efektyvnist zaluchennia i vykorystannia investytsii u rozvytok ekonomiky rehionu [Efficiency of attraction and use investments to the economy of the region]." http://librar.org.ua/sections_load.php?s=business_economic_science&id=1497

Kononenko, O. Yu., and Melnichuk, A. L. "Kompleksna otsinka efektyvnosti investytsii u ekonomiku rehioniv [A comprehensive evaluation of the effectiveness of investments in the region's economy]." Kyiv: RVPS Ukrainy NAN Ukrainy, 2008. 184-188.

Korablev, V. G. "Otsenka sotsialnoy effektivnosti regionalnykh investitsionnykh proektov [Evaluation of social efficiency of regional investment projects]." <http://www.dissercat.com/content/otsenka-sotsialnoi-effektivnosti-regionalnykh-investitsionnykh-proektov>

Oleksandrenko, I. V. "Zabezpechennia efektyvnosti investytsiinykh protsesiv u rehionii [Ensuring the efficiency of investment processes in the region]." *Ekonomichni nauky*, no. 5 (17) (2008): 55-66.

Parfenova, E. N. "Problemy metodiki otsenki regionalnykh investitsionnykh proektov [Methodological assessment of regional investment projects]." <http://cyberleninka.ru/>

article/n/problemy-metodiki-otsenki-regionalnyh-investitsionnyh-proektov-1

Statystychnyi zbirnyk «Rehiony Ukrainy» 2008 [Statistical Yearbook "Regions of Ukraine" 2008]. Ch. 1. Kyiv: Derzhkomstat Ukrainy, 2008.

Statystychnyi zbirnyk «Rehiony Ukrainy» 2008 [Statistical Yearbook "Regions of Ukraine" 2008]. Ch. 2. Kyiv: Derzhkomstat Ukrainy, 2008.

Statystychnyi zbirnyk «Rehiony Ukrainy» 2012 [Statistical Yearbook "Regions of Ukraine" 2012]. Ch. 1. Kyiv: Derzhkomstat Ukrainy, 2012.

Statystychnyi zbirnyk «Rehiony Ukrainy» 2012 [Statistical Yearbook "Regions of Ukraine" 2012]. Ch. 2. Kyiv: Derzhkomstat Ukrainy, 2012.

Verlanov, Yu. Yu., and Verlanov, O. Yu. "Efektivnist regionalnykh investitsii v Ukraini [The effectiveness of regional investments in Ukraine]." *Naukovi pratsi* vol. 99, no. 86 (2008): 102-110.

Velykyi tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy [Great Dictionary of the Ukrainian language]. Irpin: VTF Perun, 2005.

Yakupova, L. V. "Otsenka effektivnosti finansirovaniia i realizatsii regionalnykh investitsionnykh proektov [Evaluating the effectiveness of funding and implementation of regional investment projects]." <http://www.dissercat.com/content/otsenka-efektivnosti-finansirovaniya-i-realizatsii-regionalnykh-investitsionnykh-proektov>

УДК 332.122:379.84

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ КОМПЛЕКСІВ В УКРАЇНІ

БОГОСЛАВЕЦЬ О. Г.

УДК 332.122:379.84

Богославец О. Г. Механізм формування територіально-рекреаційних комплексів в Україні

Стаття присвячена теоретичним, методичним і практичним питанням формування показників ресурсної забезпеченості та інтенсивності розвитку рекреаційної сфери регіонів України в умовах постіндустріальної економіки. Висвітлено напрями оптимізації рекреаційної сфери окремих регіонів, які полягають у територіальній модернізації існуючого рекреаційного потенціалу та створенні нових функціональних компонентів рекреаційного простору. З цією метою, для вдосконалення містобудівних центрів та елементів територіально-рекреаційних систем, за об'єктивних умов недостатності рекреаційних ресурсів у них, запропоновано заходи по створенню «центрів туризму і рекреації». Для просторового розширення меж рекреації регіонів досліджено завдання та функції спеціалізованих логістичних центрів.

Ключові слова: рекреація, рекреаційні системи, інвестиційна привабливість, реформування економіки, ресурсна забезпеченість, релаксації та оздоровлення, соціально-демографічні відмінності, територіально-рекреаційні комплекси.

Табл.: 1. **Бібл.:** 7.

Богославец Оксана Григорівна – асистент, кафедра регіональної економіки, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)

E-mail: gooodi@bigmir.net

УДК 332.122:379.84

Богославец О. Г. Механизм формирования территориально-рекреационных комплексов в Украине

Статья посвящена теоретическим, методическим и практическим вопросам формирования показателей ресурсной обеспеченности и интенсивности развития рекреационной сферы регионов Украины в условиях постиндустриальной экономики. Выделены направления оптимизации рекреационной сферы отдельных регионов, которые заключаются в территориальной модернизации существующего рекреационного потенциала и создании новых функциональных компонентов рекреационного пространства. С этой целью, для усовершенствования градостроительных центров и элементов территориально-рекреационных систем, в объективных условиях недостаточности рекреационных ресурсов в них, предложены меры по созданию «центров туризма и рекреации». Для пространственного расширения границ рекреации регионов исследованы задачи и функции специализированных логистических центров.

Ключевые слова: рекреация, рекреационные системы, инвестиционная привлекательность, реформирование экономики, ресурсная обеспеченность, релаксация и оздоровление, социально-демографические отличия, территориально-рекреационные комплексы.

Табл.: 1. **Библ.:** 7.

Богославец Оксана Григорьевна – ассистент, кафедра региональной экономики, Киевский национальный экономический университет имени В. Гетьмана (пр. Победы, 54/1, Киев, 03068, Украина)

E-mail: gooodi@bigmir.net

UDC 332.122:379.84

Bogoslavets O. G. Mechanism of Formation of Territorial Recreation Complexes in Ukraine

The article is devoted to theoretical, methodical and practical issues of formation of indicators of resource security and intensity of development of the recreation sphere of Ukrainian regions under conditions of post-industrial economy. It marks directions of optimisation of the recreation sphere of individual regions, which lie in territorial modernisation of the existing recreation potential and creation of new functional components of the recreation space. With this purpose in mind, measures on creation of centres of tourism and recreation are offered for improvement of city centres and elements of territorial recreation systems under objective conditions of insufficiency of recreation resources in them. Tasks and functions of specialised logistics centres are studied for spatial expansion of recreation borders of regions.

Key words: recreation, recreation systems, investment attractiveness, reformation of economy, resource security, relaxation and recovery, socio-demographic differences, territorial recreation complexes.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 7.

Bogoslavets Oksana G. – Assistant, Department of Regional Economics, Kyiv National Economic University named after. V. Getman (pr. Peremogy, 54/1, Kyiv, 03068, Ukraine)

E-mail: gooodi@bigmir.net